
Про злочин, кару і закон

Сімейна мелодрама Володимира Винниченка несподівано показала свою політичну злободенність

Олександр Єфимов

12 травня, 2015 - 16:43

-
-

ГОЛОВНІ РОЛІ У ВИСТАВІ «СУРОГАТНА МАТИ» ВИКОНАЛИ ОЛЕНА ЛАСТІВКА (ІННА) І ДМИТРО МЕЛЬНИЧУК (МУСТАШЕНКО) / ФОТО НАДАНО ЛІТЧАСТИНОЮ ВОЛИНСЬКОГО ТЕАТРУ ІМ. Т.ШЕВЧЕНКА

Певно тому, що ми не схильні не лише строго дотримуватися будь-якого закону, а й навіть не любимо згадувати про нього, Петро Ластівка, художній керівник Волинського театру ім. Т. Шевченка поставив відому п'єсу українського класика «Закон» під іншою назвою.

«Сурогатна мати» — так називається вистава, прем'єра якої нещодавно відбулася у Луцьку, примушує згадати про скандал, який кілька років тому виник у медіапросторі, бо відома естрадна співачка Алла Пугачова, щоб мати дитину від коханого, звернулася за допомогою до іншої жінки. Авторитети РПЦ МП не оминули таку світську новину і мало не відлучили учасників скандалу від своєї наскрізь політизованої церкви. Хоч як би там не було, але питання сурогатного материнства і досі не має однозначної відповіді і, зважаючи на те, що сучасні жінки все менше готові народжувати, набирає актуальності.

Щоправда, героїня п'єси Винниченка «Закон» рада була б народити, але через невдалу операцію стала безплідною. Завдяки цій сюжетній колізії автор порушив у написаній на початку минулого століття п'єсі дуже актуальну тему — відповідальність науки, яка агресивно втрутилася у сферу природи. Породжуючи ейфорію в одних, науково-технічний прогрес, який завжди не мав нічого спільного з етикою, викликав найгірші передчуття в інших. Володимир Винниченко, який спантеличений питанням, що дозволено людині, де та грань, за яку вона не має права переступати, належав до останніх. Його філософські рефлексії («бути чесним із собою» — цього чи не найбільше прагнув класик), застереження щодо фаустівсько-ніцшеанського комплексу надлюдини-бога, і стали основою поставленої Петром Ластівкою мелодрами «Сурогатна мати».

Цікаво, що комплекс надлюдської волі, сили духу, які на межі XIX—XX століть все більше сприймалися, як право зневажати будь-які етичні норми та застороги (що слугувало появі, врешті, таких явищ, як комунізм та фашизм), тут втілює жінка. Інна (Олена Ластівка) з перших сцен демонструє свою зневагу до «слинявого моралізування», а також і до чоловіків. Вона маніпулює не лише Кругликом (Богдан Якимчук), успішним бізнесменом, що нагадує нуворішів із «нових...», а й чоловіком Панасом Мусташенком (Дмитро Мельничук), професором філософії. Тож абсолютно не йдеться про те, щоб рахуватися із почуттями друкарки Люди (Людмила Натанчук), з якою Інна змушує спати чоловіка, щоб у результаті її «плану» отримати дитину. І навіть Марія Андріївна (Лариса

Зеленова), найрідніша для неї людина, стає жертвою впевненості у тому, що задля благородної мети все дозволено...

Однією з важливих тем, яку режисер акцентує в поставленій у стилі перших кіномелодрам «Сурогатній матері», є втрата чоловіками свого авторитету, їхнє підкорення волі жінок — Панас, який на початку вистави намагається зберегти свою гідність, все більше перетворюється на безвольного, безправного «підкаблучника». Однак лейтмотивом вистави залишаються теми злочину та кари, теми влади над людьми, маніпулювання ними. Із огляду на те, що героїня не витримує тієї гри людськими долями, яку так впевнено розпочала, поставлена Ластівкою сімейна мелодрама виявила неабияку злободенність для політиків, які нині призвели світ до загрози нової світової війни. На жаль, ні представників місцевої влади, ні кліриків, які борються за нашу моральність, на прем'єрі вистави мною помічено не було. Шкода, бо вищий закон написано для всіх!

Олександр ЄФИМОВ

Газета:

№80, (2015)

Рубрика:

Культура